

Sudbina žene Alberta Ajnštajna

Jevreji protiv Mileve Marić

Švajcarski slikar Peter Stojanović iz Sent Galena pronašao je u Cirihiu grob Mileve Marić-Ajnštajn, koji je 31 godinu zapušten i odlučio da u Beogradu organizuje izložbu o naučnom radu ove Srпкиnje: "Mileva Ajnštajn je heroína nauke", "Mileva Ajnštajn je matematički genije".



1875 - 1948

Mileva Marić Ajnštajn

Svajcarski slikar Peter Stojanović iz Sent Galena pronašao je u Cirihiu grob Mileve Marić-Ajnštajn, koji je bio zapušten 31 godinu i odlučio da u Beogradu organizuje izložbu o naučnom radu ove Srпкиnje:

"Mileva Ajnštajn je heroína nauke".

"Mileva Ajnštajn je matematički genije".

Ovu su samo neki od naslova tekstova koji su ovog mesca objavljeni u SAD i Evropi povodom premijere dokumentarnog filma "Ajnštajnova žena". Autor Žeradin Hilton je uznemirio svetsku javnost filmovanom pričom o pozadini teorije relativiteta, koju je pre 100 godina postavio Alebrat Ajnštajn, jer tvrdi da je najviše zasluge za to imala njegova žena Mileva Marić Ajnštajn.

Sličnu tezu izneo je u austrijskim i švajcarskim medijima prošlog meseca i ciriški slikar Peter Stojanović, koji priprema veliku izložbu sa 400 dokumenata i 70 fotosa iz privatnog i naučnog života Mileve Marić Ajnštajn. Međutim, za razliku od američkog dokumentariste ovaj slikar srpskog porekla našao se na udaru kritike:

- Činjenica da je jedna Srпкиnja, Mileva Marić stvorila Ajnštajna ne dopada se mnogim naučnicima, a posebno ne jevrejskoj zajednici u Evropi, koja smatra da je Albert Ajnštajn, autentični jevrejski genije. Ja sam tokom priprema izložbe o Milevi Ajnštajn čak doživio i napad od kustosa Arhiva Alberta Ajnštajna iz Jerusalima, koji mi je poručio: "U naredne dve godine arhiv Mileve Ajnštajn za vas će bit i zatvoren. Vi gospodine Stojanoviću ne smete da širite propagandu da je žena stvorila Alberta Ajnštajna, jer time vredate Jevreje!"

Petar Stojanović je mlad čovek. Rođen je u Austriji, mada su njegovi roditelji poreklom iz Paračina. U mladosti je počeo da izučava dela Mileve Marić-Ajnštajn, što je bio i najveći razlog da se pre pet godi-

na preseli u Švajcarsku i počne sa istraživačkim radom, samo sa željom da se pronađe i javnost upozna gde tačno počiva Srпкиnja koja je zadužila svet naukom, a na neki način ostala u senci muža Alberta.

sahranjena Mileva Marić. A onda sam 29. avgusta, posle 56 godina organizovao pomen Milevi Marić, koji su držali na ciriškom groblju srpski, ruski i grčki sveštenici - rekao nam je Peter Stojanović,



Sveštenik Simeon Prodanović i slikar Peter Stojanović

Ovaj švajcarski slikar iz Sent Galena, osnivač je Društva Nikola Tesla u kome neguje sećanja na našeg velikog naučnika, ali i na Milevu Marić i Mihaila Pupina, pronašao je posle 31 godine, ovog leta u Cirihiu grob Mileve Marić-Ajnštajn i potom organizovao prvi parastos posle njene smrti 4. juna 1948. godine.

- Ja sam za grob Mileve Marić saznao sasvim slučajno od katoličkog fratra u Cirihiu, koji mi je rekao da je Hanc Ajnštajn, Milevin i Albertov sin još 1973. prestao da plaća grobno mesto svoje majke. Od tada je grob zarastao u travu i potpuno nestao sa lica zemlje. Čak ni Milevin sin, sa kojim sam razgovarao nije znao gde je njen grob. A rekao mi je da grob njegovog oca Alberta Ajnštajna uopšte ne postoji. Dva meseca sam, uz pomoć upravnika groblja Northajm, tragao za parcelom broj 9357 na kojoj je 6. juna 1948. godine



Na grobu Mileve Marić Ajnštajn

koji je došao u Beograd da bi u SANU pripremio izložbu o Milevi Marić Ajnštajn.

Na parastosu je bilo oko 50 ljudi, predstavnici grada Ciriha, kao i predstavnici SCG i poštovaoci Milene Marić. Čitavo istraživanje i pripremu izložbe mladi Peter Stojanović sam finansira.

- Našao sam mnoga dokumenta o Milevi Marić iz kojih se vidi da je bila matematički genije i da je svojim naučnim saznanjima pomogla Albertu Ajnštajnu da stvori svoju čuvenu teoriju relativiteta. Ajnštajn je, međutim bio loš čovek, preljubnik i početkom 1919. godine, Mileva i Albert su se razveli u Gradskom sudu u Cirihiu. Imam taj spis, u kome piše da se Ajnštajn samo brinuo za novac i za Nobelovu nagradu, a ne za porodicu. Sva ta dokumenta ću izložiti uskoro u Beogradu, a može se dogoditi da ta postavka ode u Bern na svetsku izložbu, koja se pravi povodom proslave 100 godina Alberta Ajnštajna i od njegove postavke teorije relativiteta - kaže Peter Stojanović. Naime, organizatori te proslave iz Berna i kustos državnog arhiva Švajcarske frau Ema Šmit, ponudila je Peteru Stojanoviću da na toj izloži uredi jednu sobu za lik i delo Mileve Marić.

- Izložba o Milevi Marić u Beogradu treba da bude otvorena krajem septembra, a izložba o Albertu Ajnštajnu u Bernu biće održana u maju 2005. godine. Biće to u oba slučaja sjajna prilika da svet, mimo protivljenja jevrejske zajednice iz Evrope i Izraela, pokažemo kako je jedna Srпкиnja



Mileva, Albert i Hans Ajnštajn 1904. godiine

Supruga velikog genija Alberta Ajnštajna rođena je 19. decembra 1875. godine u Novom Sadu. Premda je bila dete bogatih roditelja, pohađala je kraljevsku gimnaziju u Šapcu, a maturirala u Zagrebu. Pošto žene u to vreme nisu mogle da studiraju u Srbiji, Mileva počinje sa studijama ETH univerzitetu u Cirihiu gde upisuje medicinu i odmah zatim prelazi da studira tehničke nauke, smer matematika i fizika, i tako ulazi među prve četiri žene sveta na ETH koje se bave izučavanjem tehničkih nauka. Tu upoznaje i budućeg muža Alberta Ajnštajna sa kojim je dobila prvo ćerku Lizu i tek se posle venčala 1902. godine. Kasnije su imali još dva sina: Eduarda, koji je bolovao od šizofrenije i umro deset godine posle majčine smrti u Domu "Berghole"u Cirihiu.

Drugi sin Hans Albert, živeo je u Americi, radio je kao profesor na univerzitetu i umro je 2001. godine, ali nije uložio mnogo truda da se više sazna o grobu majke Mileve.

Kada je umirala Mileva Marić je želela da bude sahranjena po ortodoksnim običajima grčke pravoslavne crkve. Ali, kako u Cirihiu tada nije bilo Grka sahranu je obavio ruski sveštenik. Zato su na parastosu posle 56 godina bili naš sveštenik Simeon Prodanović, ruski Oleg Batov i grčki Papadomes Ignatos.

stvorila najvećeg svetskog genija Alberta Ajštajna - rekao nam je na rastanku mladi slikar Peter Stojanović, koji do kraja godine namerava da objavi i knjigu pod naslovom "Mileva Marić stvorila Alberta Ajnštajna".

M. L.

(Ovim fotografijama raspoložemo zahvaljujući: Teslasociety društvu iz Njujorka)